העולם הזה
בלי משוא פנים.

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יפי שנון ♦ עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

זה היה העולם הזה שהיה לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה אור השבוע, לפני 25 שנה, המשיך לעסוק בפרשת ואדי סאליב, והאשים את צמרת המיפלגה השלטת בפרובוקציה מתוכננת, שמטרתה היתה לשבור את האירגון הלוחם למען זכויות יוצאי צפון־אפריקה (ראה: כתבת השער "פרובוקציה בוואדי סאליב:") ● בחלק הקל של העיתון סופר על פתיחת מועדון־הלילה היפואי "עומר בייאם". המועדון נפתח מול "בית קזנובה", אשר, בימי המנדט, שימש באכסניה לעזלי־רגל נוצריים, ובעלי המועדון החדש החליטו, לכן, לקרוא למשקה־הבית "קזנובה" ("פעמיים קזנובה, בבקשה!") ● מדור הספורט דיווח על התבוסה שהנחילו שחייני ישראל בזירה הבינלאומית לשחייני יוון, באשר שברו שם ששה שיאים לאומיים. תפסו 12 מקומות ראשונים ב־13 מישחים וניצחו בכדורמיים 6:8 ● בשער הגיליון: שוטרים מכים באנשי ואדי־סאליב, בלי כל סיבה.

מנחם בגין מציע שלום לערבים ★ החפריט הפיקאנטי של הפרופסור עזרה זוהר

העולם הזה 1139
תאריך 29.7.1959

מדע

השתלבות באקלים

מחלקת חיל־רגלים יצאה השבוע מאילת, למסע ראשון במינו. לפני 20 הצועדים החגורים והחמושים השתרעו 595 קילומטרים, עד מטולה. את הדרך יעשו במשך חודש ימים, בקצב של 25 קילומטרים ליום. אך לא במרחק או בזמן היה טמון ייחודו של מסע זה. למחלקת החיילים נלוו עשרה אנשי־רפואה ומעברה ניידת, ובהם היה טמון סוד המסע.

השאלה שעליה ינסו החיילים ומלוויהם להשיב, בתום מאמצם הגופני הממושך: מה השפעת האקלים על האדם? כיצד מגיב גופו של האדם בתנאי אקלים שונים? מה כמות המים הדרושה לו, מה המזון הרצוי?

צבאות רבים בעולם ערכו נסיונות בשטח זה. אחת התוצאות היותר ידועות היא המסקנה שאסור להגביל את כמות השתיה של החייל במסע. להיפך: יש לעודדה. כתוצאה נעלמו נוהגים שהשתרשו במשך דורות. כגון מישמעת־מים ואיסור שתיה.

אולם מחקרים אלה נעשו בתנאי אקלים שונים מאלה שבישראל, ועל כן חייבים אנשי המדע בארץ למצוא לעצמם את התשובות המקומיות על השאלות.

רציו: תסריט סיקאנטי. כבר עתה ברור כי כמות הנוזלים שהאזרח הישראלי הממוצע שותה, אינה מספיקה לצרכי גופו. אחת התוצאות: מקרים רבים של היווצרות אבנים בכליות. הצהיר ד"ר עזרה זוהר, ראש היחידה לחקר השפעת האקלים של בית־החולים תל־השומר: "אני מאמין שעלינו לאמץ את התפריט המלוח והפיקאנטי של הערבים והספרדים. זה מרבה את הצימאון ורוחף אותנו לשתות כמויות גדולות של נוזלים — דבר שהוא רצוי מאוד לגוף."

מחקרים אלה חורגים מתחום היעילות הצבאית, כי את הנתונים על כמות המים והרכב המזון הרצויים לחייל בתנאי מאמץ וחום, אפשר להתאים לצורכי יישוב אזרחי.

דוגמה לכך ניתנה לא מזמן באילת. בשיתוף פעולה עם מישרד הפיתוח ערכה היחידה חקר על השפעת האקלים באילת. נשכרו שתי דירות: אחת מצויידת במכשיר לקירור אוויר, השניה רגילה. הוכח כי כושרו הגופני של הפועל, הנכנס למנוחה קצרה מאוד בחדר מקורר, עולה באופן מיידי. השפעה דומה יש לרחצה בים. אם יפסיקו פועלי הנמל באילת את עבודתם לרבע שעה ויטבלו בים, יורגש הדבר בפריון עבודתם.

מיפלגות

ליבראליזם לאומי

המועצה הארצית של תנועת החירות שהתכנסה בבית ז'בוטינסקי החדש ברמת־גן, היתה צריכה לאשר את מצע התנועה לבחירות. אך לא 11 סעיפי המצע עמדו במרכז האסיפה: ריתק את כולם נאומו של מנחם בגין.

הוא נכנס לאולם המלא כמנצח הרי במוצאי יום־הבחירות זוכים כל המתמודדים בסיקור שאין כדוגמתו. המוני עיתונאים מכל כלי־התיקשורת עטים על מרכזי־המיפלגות כדי לאסוף כל פירור של מידע. המוני פרשנים מנתחים כל חלקיק של עובדה.

נדמה לי כי העולם הזה הוכיח בשבוע שעבר שיש לו תפקיד ייחודי, שאין לו תחליף.

השאלה שעליה ינסו החיילים ומלוויהם להשיב, בתום מאמצם הגופני הממושך: מה השפעת האקלים על האדם? כיצד מגיב גופו של האדם בתנאי אקלים שונים? מה כמות המים הדרושה לו, מה המזון הרצוי?

פחות מ־24 שעות אחרי סגירת הקלפיות הופיע גליון העולם הזה. ובו ניתוח יסודי של תוצאות הבחירות. אני מעז לטעון כי מאז לא אמר אף עיתון אחד משהו משמעותי, שלא נכלל כבר בניתוח ראשוני זה.

המושגים שטבענו כבר באותו לילה — "תיקו 84", "תיקו של כישלונות" — התקבלו על דעת הכל, ואומצו על־ידי כמה עיתונים. אותם העיתונים גם השתמשו, כלי להניד עפעף, במידע הבלעדי שפורסם קודם לכן בגליון זה, פרי עבודתם של צוותות־הסיקור שלנו במישרדי המיפלגות, ובראשם שרית ישי, ענת סרגוסטי ובני ציטרין, שנעזרו בצילומיהם פוקחי־העיניים של ציפי מנשה, ענת סרגוסטי וציון צפריר.

ניאו־פאשיזם בישראל

לפני כמה חודשים פירסמנו סידרה ארוכה־ארוכה של כתבות עובדתיות, תחת הכותרת "ניאו־פאשיזם בישראל". בניגוד להרגלנו, היא נמשכה על פני יותר משלושה חודשים.

היו רבים שסברו כי סידרה זו ארוכה מדי, ואולי מיותרת בכלל. אי־זה מין ג'וק נכנס לראשו של השבועון המסויים?

נדמה לי שהכל יודו כיום כי ראינו את הנולד. מילאנו את אחד התפקידים העיקריים שלמענם קיים העולם הזה: לא רק לפרש מה שקורה, אלא גם לנתח את אשר עומד לקרות. כיום נראים כל פרקי אותה סידרה של דן עומר כנבואה חיה.

הסידרה עמדה על "קשר הר־הבית" — זמן ניכר לפני שנאסרה מחתרת־הטרור היהודית והתגלה כי היא עסקה באופן פעיל בתיכנון הריסתם של קודשי האיסלאם. הקדשנו תשומת־לב רבה למאיר כהנא ולחבורתו. לא תיארנו אותם כקוריוז משעשע, אלא כסכנה מוחשית למדינה. עמדנו על הקשר בין המרכזים הדתיים ובין מגמות טרוריסטיות. בין החינוך בבתי־הספר ובין אירגונים גזעניים אלימים.

אם גם אתה חשבת אז שזוהי סידרה מיותרת, "משעממת", ארוכה מדי — האם אתה סבור כך גם כיום?

תיקו של כישלונות

בכל מערכת בחירות מתעוררת השאלה: מה יכול העולם הזה לתרום?

"העולם הזה" 16.11.83

אין שפן

עם כמה מטובי הפסיכיאטרים, ותוך התבססות על הסימפטומים הידועים, קבענו אז שבגין סובל מדיכאון פסיכוטי — מצב נפשי שאינו מונע ממנו להשיב כמה פסוקים קצרים בטלפון, אך המונע ממנו כל יזמה וכל פעולה.

כלי־התיקשורת האחרים התעלמו מאבחנה זו, והעמידו פנים כאילו יש כאן איזה סוד כמוס ובלתי־נתפס. יתכן כי הציבור לא היה מסוגל או מוכן לתפוס, כי ענייני המדינה התנהלו במשך שנים — ובהן שנות מילחמת־הלבנון — על־ידי אדם שסבל מהפרעה נפשית קשה ביותר, שהחמירה בהדרגה, זוהי אכן מחשבה נוראה. אך אין לברוח מן המציאות.

מכיוון ששאר כלי־התיקשורת מתקשים מאוד להודות כי העולם הזה צדק, הם מטפסים על הקירות, תרתי משמע. בין השאר מטרידים את בגין בשיחות־טלפון, שהן בגדר התעללות באדם כמצבו.

אני מציע לכל לחדול מהתעללות זו,

בראי לכם לשלוח צוות לביתו של מנחם בגין ברחוב צמח בירושלים," יעץ לנו עמית עיתונאי, חבר מערכת אחרת. "שמעתי כי הוא עומד לצאת בבוקר כדי ללכת להצביע."

חייכנו ולא שלחנו את הצוות. היינו בטוחים כי מנחם בגין לא ילך להצביע, כפי שהיינו בטוחים שהליכוד לא ישלוף אותו ברגע האחרון כמו שפן מן המיגבעת.

היה לנו על מה להתבסס.

לפני שמונה חודשים פירסם העולם הזה (16.11.83) כתבה על מצבו של מנחם בגין. אחרי התייעצות עם כמה מטובי הפסיכיאטרים בארץ, פירסמנו כי בגין סובל מדיכאון פסיכוטי. הוא מאבד את מצבו הנפשי, ואינו מסוגל לתפקד כראש ממשלה.

הכתבה עוררה סערה. כל כלי־התיקשורת, ללא יוצא מן הכלל, התנפלו עלינו בזעם. הכתבה נתפרשה כהתקפה אישית, כהוצאת־דיבה, כהתנכלות. אנשים רבים התקשרו אלינו בטלפון, ואמרו לנו בפה מלא שהם מבינים היטב את מצבו של בגין, שהם מזדהים עם הכתבה, אך שהם מתנגדים לפירסומה.

אחרי הבחירות, כאשר התברר כי בגין אכן סובל מדיכאון פסיכוטי, ואינו מסוגל לתפקד כראש ממשלה, הוא נעלם מן הזירה הציבורית. הוא נעלם מן הכנסת, ומן הממשלה, ומן הכותרות. הוא נעלם מן העולם הזה.

אנשים

● **קצת מאוחר.** אכל עדיין טוב: במסיבת ההתנה המהוללת של חצקל אי־שכסית לבתו בגן־החיות, ביקש המשורר **אברהם שלונסקי**, שהיה כבר שתוי כדבעי, מהמלצר חיים שוחט, עוד כוסית משקה אחת. "אבל אתה כבר שיכור כמו לוט," אמר לו חיים. השיב שלונסקי על כך: "אילו לוט היה רואה אותי היה אומר: אני שיכור כמו שלונסקי!"

פסוק השבוע

● העיתונאי **נתן דונביץ** על הצגת החצות של תיאטרון סמבטיון, שאליה הזמנו כאורחות מלכות־המים והמועמדות למלכת־המים: "ההצגה היתה מקוטעת מאוד. היו בה רק חתיכות!"

איפה הם, הימים ההם

בעת פתיחת מועדון־הלילה היפואי החדש "עומר בייאם", כיבדו את המקום בנוכחותם האמנים שכוכביהם דרכו רק זה עתה ואשר כל עתידם הגדול עוד היה לפניהם: חיים טופול (מימין), שפצח בשירה אדירה והסתיר בזרועו את אורי זוהר והזוג אריק לביא (בכובע מצחיה) ושושיק שני, כשלפניהם ישבה נעמי שמר.